

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

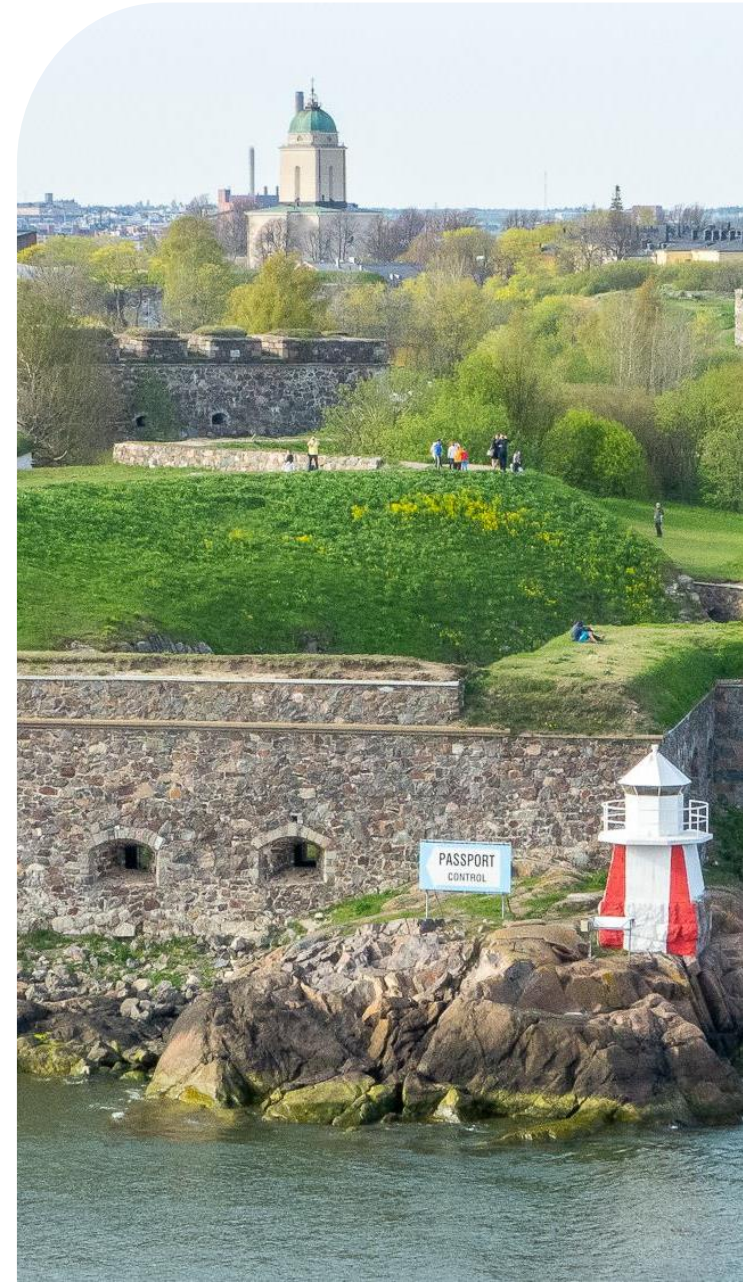
Esteellisyydestä

- Maakunnan yhteistyöryhmä

Tero Suursalmi, 16.12.2025

Maakunnan yhteistyöryhmä

- Rakennerahastotoiminta pohjautuu EU lainsäädäntöön
- Maakunnan yhteistyöryhmä on EU:n yleisasetuksen artikla 8 mukainen ”kumppanuuselin” (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/1060)
- Myös mm. varainhoitoasetusta sovelletaan toimintaan (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) 2024/2509)
 - Käsitellään eturistiriitoja

EU varainhoitoasetus 61 artiklan eturistiriidoista

- Asetus kieltää ryhtymästä toimiin, joiden yhteydessä saattaa syntyä **eturistiriita unionin varojen käyttöön liittyvissä toimissa**
- Eturistiriidan syntymiseen riittää, että olosuhteet vaarantavat henkilön **tehtävien objektiivisen ja puolueettoman hoitamisen**
 - Eturistiriita vältetään pidättymälle puolueettomuutta vaarantavista toimista

Sidosryhmät ja esteellisyys 1/2

Yhdenmukaiset toimintatavat; koskevat myös välittävän toimielimen kokouskäytäntöjä

- Kokouksissa on **säännönmukaisesti ilman poikkeusta** otettava asialistalle **ennen** varsinaisten asioiden käsittelyä jäsenten/osallistujien/asiantuntijoiden esteellisyyttä koskeva asia:
 - Puheenjohtajan velvollisuutena on huolehtia siitä, että jäseniltä/osallistujilta (esim. asiantuntija) tiedustellaan asialistalla käsiteltäväksi ja mahdollisesti ratkaistaviksi tulevien asioiden osalta esteellisyyttä.
- Jäsenille/osallistujille on tässä kohdassa **tarkennettava** varainhoitoasetuksen 61 artiklan **sitovat määräykset**.

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Hallintolain esteellisyyssäännösten soveltaminen

- Maakunnan yhteistyöryhmän toimintaa säätelee **toimeenpanolaki** (Laki alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta 13.8.2021/756)
- Koska maakunnan yhteistyöryhmän tehtäviin kuuluu julkista valtaa sisältäviä tehtäviä, sen toimintaan sovelletaan hallinnon yleislakeja kuten hallintolakia ja sen esteellisyyssäännöksiä

Tavoitteena on turvata yleisön luottamus
hallintomenettelyn puolueettomuuteen
- Miltä asia näyttää ulkoapäin

- MYR:in jäseniin sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta

Intressiedustaminen

- Maakunnan yhteistyöryhmän työssä ”kumppanuuselimenä” on elementtejä intressiedustamisesta
- Intressiedustamisen yhteydessä hallintolain esteellisyysäännöksistä voidaan poiketa vain, jos poikkeaminen on ko. lainsäädännössä nimenomaisesti mahdollistettu
 - Aluekehityslainsäädännössä ei tällaista poikkeusta ole – hallintolain **esteellisyysäännöksiä sovelletaan normaalisti**
- Intressijääviyttä eivät aiheuta oman viiteryhmän nimissä tapahtuva viiteryhmän yleinen edunvalvonta

Mahdollisia jääviystilanteita MYR:ssä

Konkreetit hankkeiden rahoittamiseen liittyvät tilanteet:

- Kun MYR antaa sitovat myönteiset lausunnot hankkeille
- Kun MYR käsittelee sihteeristön esittämiä puollettavia/ei-puollettavia hankkeita
- Lähtökohta: Hankerahoituksen saaminen/saamatta jääminen olisi laissa tarkoitettu ”erityinen hyöty tai haitta”

Hallintolain 28 § mukaiset esteellisyyssperusteet

Henkilö on esteellinen, jos

1. Osallisuusjääviys

- hän tai hänen läheisensä on asianosainen (esim. puoliso, lapsi, sisarus, puolison lapsi jne.)

2. Edustusjääviys

- hän tai hänen läheisensä avustaa taikka edustaa asianosaista tai sitä, jolle asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa

3. Intressijääviys

- asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa hänelle tai hänen 1 kohdassa tarkoitetulle läheiselleen

4. Palvelussuhde- ja toimeksiantojääviys

5. Yhteisöjääviys

6. Ohjaus- ja valvontajääviys

- hän tai hänen 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu läheisensä kuuluu viraston tai laitoksen johtokuntaan tai siihen rinnastettavaan toimielimeen ja kysymys on asiasta, joka liittyy tämän viraston tai laitoksen ohjaukseen tai valvontaan; tai

7. Yleislausekejääviys

Palvelussuhdejääviys

- **Palvelussuhde asianosaiseen aiheuttaa esteellisyyden**
 - Virka- tai työsuhde, kestosta ja ehdoista riippumatta
- Henkilö ei ole **puolueeton**, jos asianosainen on hänen työnantajansa
 - Kun on kyse hankehakemuksista, joissa oma työnantaja on hakijana ts. työnantajalle on hankerahoituksen muodossa odotettavissa ”erityistä hyötyä tai vahinkoa”
- Merkitystä ei ole sillä kokeeko henkilö itse olevansa esteellinen vai ei, koska esteellisyys perustuu puhtaasti palvelussuhteen olemassaoloon
 - Palvelussuhdejäävin yhteydessä esim. puolison työskentely saman organisaation palveluksessa ei vaikuta asiaan
- **Henkilö on esteellinen käsittelemään työnantajansa koskevaa asiaa**

4) jos hän on palvelussuhteessa tai käsiteltävään asiaan liittyvässä toimeksiantosuhteessa asianosaiseen tai siihen, jolle asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa;

KHO:2016:190 29.11.2016

- Kaupunginvaltuusto oli hyväksynyt tuulivoimayleiskaavan Metsähallituksen hallinnoimalle valtionmaalle Laatumaa-tulosalueen esityksestä. X, joka toimi metsurina Metsähallituksen Metsätalous-tulosalueen palveluksessa, oli osallistunut kaava-asian käsittelyyn poliitikkona kaupunginhallituksessa.

Kaavahanke on käynnistynyt Metsähallituksen Laatumaa-tulosalueen esityksestä, joka on myös vastannut kaavahankkeen taustalla olleesta tuulivoimahankkeesta. X on työskennellyt metsurina Metsähallituksen Metsätalous-tulosalueella. Laatumaa-tulosalue ja Metsätalous-tulosalue ovat kuuluneet samaan Metsähallituksen liiketoiminta-alueeseen. Korkein hallinto-oikeus katsoo, että tässä tilanteessa tulosalueiden erillisyydelle ei voida antaa ratkaisevaa merkitystä arvioitaessa X:n esteellisyyttä.

Palvelussuhteen perusteella syntyvä esteellisyys ei edellytä, että X olisi saanut asiassa itselleen hyötyä, tai että hänen osallistumisensa asian käsittelyyn olisi vaikuttanut asiassa tehtävään ratkaisuun. Esteellisyyden arvioinnin kannalta ei myöskään ole merkitystä sillä, onko X itse kokenut olevansa asiassa esteellinen tai mikä hänen asemansa on ollut Metsähallituksen liiketoiminta-alueen organisaatiossa.

- Kaupunginvaltuuston päätös oli syntynyt X:n esteellisyyden vuoksi virheellisessä järjestyksessä.

Yhteisöjäävi

- ”Läheisensä” rajautuu perhepiiriin
- ”Yhteisöt ja säätiöt” sisältää kaikki organisaatiot myös yhdistykset, jotka voivat olla osallisia hallintomenettelyssä
 - **Yhdistyksen rivijäsenyydestä ei aiheudu esteellisyyttä**
 - Edellytyksenä on päätöksentekokoelimitys toimiminen
- Pelkkä kuuluminen asianosaisen organisaation yläpuolelle hallintoon on riittävä peruste esteellisyyden syntymiselle
- Yleisön luottamus puolueettomuuteen voi järkkäytyä, jos päätöksen tekijänä on asianosaisen organisaation johtamiseen liittyvä henkilö

5) jos hän tai hänen 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu läheisensä on hallituksen, hallintoneuvoston tai niihin rinnastettavan toimielimen jäsenenä taikka toimitusjohtajana tai sitä vastaavassa asemassa sellaisessa yhteisössä, säätiössä, valtion liikelaitoksessa tai laitoksessa, joka on asianosainen tai jolle asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa

Kuntalaissa poikkeus (97:4 §) koskien kuntayhtymiä kunnallisia liikelaitoksia

Yleislausekkeen mukainen esteellisyys

- Henkilö on esteellinen, jos luottamus hänen **puolueettomuuteensa muusta erityisestä syystä vaarantuu**
- Syyn on oltava ulkopuolisen havaittavissa ja vakaavuusasteeltaan em. esteellisyysperusteiden kaltainen
 - Esim. kiinteä ystävyys-, yhteistyö- tai kiistasuhde tai muunlainen vahva sidonnaisuus tai lojaalisuus kuten vaikkapa yhtiökumppanuus
 - Yksittäiset seikat voivat yhteisvaikutukseltaan kokonaisuutena arvioiden aiheuttaa esteellisyyden
- Tämän kohdan perusteella esteellisyys voi syntyä, vaikka sitä ei muiden kohtien perusteella syntyisikään ("perälauta")
- Yleislausekkeella korostetaan yleisön luottamusta **hallintomenettelyn puolueettomuuteen**

7) jos luottamus hänen puolueettomuuteensa muusta erityisestä syystä vaarantuu

Esteellisyysden vaikutus

- Esteellinen ei saa osallistua asian käsittelyyn eikä olla läsnä
 - Kielto koskee kaikkia vaiheita valmistelusta alkaen
- Esteellistä henkilöä voi poikkeuksellisesti kuulla ennen asian käsittelyä esim. lisätietojen antamista varten
 - Merkintä pöytäkirjaan
- Esteellisyydelle tulee aina olla oikeudellinen syy, joka on muiden havaittavissa
 - Muun tyyppinen syy ei ole pätevä
 - Varmuuden vuoksi ei voi vetäytyä asian käsittelystä
- **Esteellisyyttä on arvioitava aina kussakin tapauksessa erikseen kaikki asianhaarat huomioon ottaen**

” Kiitos

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

Lakimies Tero Suursalmi
tero.suursalmi@uudenmaanliitto.fi
050 569 3391

uudenmaanliitto.fi

Uudenmaan liitto | Nylands förbund | Helsinki-Uusimaa Regional Council

Uudenmaan liitto

My Uusimaa